

زینب مرزوقی – سیدعلیرضا طاهری گروه جامعه

دقیقاً ۲۰ روز پیش آتش‌بس جنگ تحمیلی ۱۲ روزه با اسرائیل اجرایی شد. پس از توقف جنگ یکی از پرسش‌ها و دغدغه‌های مردم این بود که اکنون سرنوشت خانه‌ها و ساختمان‌های تخریب‌شده چیست؟ در ابتدا باید شفاف کنیم که براساس اعلام رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در تهران ۳۳۲ ساختمان و حدود سه هزار و ۵۰۰ واحد از حملات رژیم صهیونیستی آسیب دیده‌اند که بسته مالی و بازسازی برای این ساختمان‌ها تنظیم و به دولت تحویل شده است. ۸۲۰۰ واحد آسیب دیده‌اند که از این میان ۴۷۰۰ واحد آسیب شیشه و پنجره، ۲۶۰۰ واحد تعمیرات متوسط، ۵۰۰ ساختمان برای مقاوم‌سازی و ۴۰۰ ساختمان تعمیرات اساسی نیاز دارند که همگی در دستور کار بازسازی دستگاه‌است.

البته ناگفته نماند که علی نصیری، رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران در نشست بازسازی و نوسازی مناطق آسیب‌دیده ناشی از حمله رژیم صهیونیستی به ایران در استان تهران گفته بود که نقش شهرداری در این بین هماهنگی اجرایی میان دستگاه‌های دولتی بود. «۱۵ وظیفه برای دستگاه‌های مختلف تعریف شده بود. شهرداری به طور اساسی سمتی نداشت؛ اما برای ایجاد هماهنگی‌های بین دستگاه‌های اجرایی و دولتی وارد و پیگیری‌ها انجام شد. در مسئله اسکان اضطراری تا امروز ۱۱ هتل اجاره شده و ۲ هتل متعلق به شهرداری تهران است و ۳۸۶ خانوار در این هتل‌ها اسکان پیدا کردند؛ اما به هر حال آمار در نوسان است. شهرداری تهران به جایی ورود می‌کند که متولی حاکمیتی ندارد؛ از این حیث ۲۶۰۰ واحد داریم. ۱۶۰۰ واحد زیر ۳۰۰ میلیون تومان و ۱۰۰۰ واحد بالای ۳۰۰ میلیون هزینه خواهد شد. از روزه‌های ابتدایی بنر‌ها روی ساختمان‌های آسیب‌دیده نصب شده است. شماره‌های متعددی را هم اعلام کردیم اما شماره ۱۳۷ را هم به این مسئله اختصاص دادیم تا مردم با ما تماس بگیرند.»

همچنین در این گفت‌وگو عنوان شده بود که «در ۳۵ نقطه از ۴۵ نقطه سطح شهر میز خدمت و چادر بر پا کرده بودیم؛ شهرداران نواحی حضور میدانی پیدا می‌کردند و مردم هم با آن‌ها آشنا می‌شدند. ساختمان‌هایی هم نیازمند مقاوم‌سازی هستند؛ کار به یک مرجع تخصصی به نام سازمان نوسازی شهر تهران سپرده شده است. مدیریت لازم‌صورت می‌گیرد و قاعدتاً ظرف یک‌سال مقاوم‌سازی صورت می‌گیرد. اغلب نوسازی‌ها مربوط به واحدهای اصابت دیده است که حدود ۴۰ تا ۵۰ عدد هستند و تراکم تشویقی برای آن‌ها در نظر گرفته شده است. آن‌هایی که لازم است اسباب و اثاثیه‌شان را به مدرسه می‌بریم؛ اما ممکن است بیش از سه ماه طول بکشد و مدارس آغاز به کار کنند. ما انبارهایی هم در مناطقی مثل منطقه ۱۸ داریم که کانکس‌هایی در آن اجاره داده می‌شود. تمام واحدها باید تا پایان ماه تعیین و تکلیف شوند؛ مردم اگر خانه‌ای را می‌خواهند اجاره کنند یا اینکه بازسازی کنند باید زودتر تعیین و تکلیف کنند تا کار پیش برود. شهردار تهران برای اجاره‌کردن خانه توسط خانواده‌ها عدد یک و نیم میلیارد پیش و ۳۰ میلیون اجاره را پیشنهاد داد و به این عدد رسیدیم. مجموعاً به ۲ همت پول نیاز است؛ این عدد با ۲۰ درصد بالا و پایین به شهرداران مناطق محول شـده است. پیش‌بینی سازمان برنامه‌بودجه این است که وام اخذ شود و این هزینه به شهرداری داده شود. برای کسانی که تمام اسبابشان تخریب شده برای هر خانوار ۲۵۰ میلیون تومان به آن اختصاص داده می‌شود و حداقل‌های زندگی اضطراری دراین‌خصوص تأمین خواهد شد.»

روایت عملکرد سگ‌های زنده‌یاب در بازه ۱۸ روزه

چهرهٔ متفاوت جنگ

در جنگ ۱۲ روزه و پس از هر انفجار و حادثه‌ای، عملیات‌های نجات با سرعت و فوریت آغاز می‌شد. سگ‌های زنده‌یاب معمولاً در کنار تیم‌های امدادی و نجات‌وارد عمل می‌شدند و پس از جست‌وجوی دقیق محل حادثه، مناطقی را که احتمال حضور افراد مفقود یا شهید در آن‌جا وجود داشت، مورد بررسی قرار می‌دادند. سگ‌های زنده‌یاب نه‌تنها سرعت عملیات را در ایام افزایش دادند، بلکه سطح دقت و شانس موفقیت در نجات افراد را به‌شدت بالا برده‌اند. سگ‌های زنده‌یاب در جنگ ۱۲ روزه و پس از آن توانستند عملکرد فوق‌العاده‌ای در زمینه شناسایی مفقودین و شهدا از خود به نمایش بگذارند. توانایی‌ها و آموزش‌های تخصصی این سگ‌ها باعث شد آن‌ها به ابزار حیاتی در کاشش مفقودین و نجات جان افراد زیادی در موقعیت‌های حادثه‌دیده تبدیل شوند. به همین ترتیب سگ‌های زنده‌یاب، با آموزش‌های تخصصی و آموزش حرفه‌ای توسط مربیان خود، در صف اول عملیات جست‌وجو و نجات قرار گرفتند و با پیدا کردن نشانه‌های حیات در زیر آوار، امید را به بازماندگانی و خانواده‌های چشم انتظار بازگرداندند. محمدحسین کبادی، معاون عملیات سازمان امداد و نجات جمعیت هلال‌احمر در مصاحبه‌ای با «فرهیختگان» با ارائه آمار از وضعیت سگ‌های زنده‌یاب و مناطق عملیاتی آن‌ها به بیان جزئیات آموزش و تربیت سگ‌های زنده‌یاب، عملیات و فعالیت‌های سگ‌های زنده‌یاب در بازه زمانی ۱۸ روزه و وضعیت ایران در حوزه سگ‌های زنده‌یاب در جهان پرداخت و به نقش پررنگ مربیان آن‌ها اشاره کرد. او در این گفت‌وگو از مأموریت‌های سخت سگ‌های زنده‌یاب و نحوه بهبود آن‌ها و در آخر از درس‌آموخته‌های جنگ ۱۲ روزه و اهداف آتی سازمان هلال‌احمر می‌گوید.

– نزدیک به ۱۸۸ تن از شهدا را پیدا کردیم

محمدحسین کبادی در خصوص تعداد عملیات سگ‌های زنده‌یاب گفت: «در کل کشور در بازه ۱۸ روز ۲۵۴ عملیات انجام دادیم. ما در زمان جنگ، ۱۲ قلاهد سگ در تهران داشتیم و به‌دلیل شرایط خاص از هشت استان کشور حدوداً ۳۱ قلاهد سگ زنده‌یاب به تهران فراخوانده شد. آوار جنگ با آوار زلزله بسیار متفاوت است. نکته حائز اهمیت این بود که به دلیل آسیب‌های محیطی در محل انفجار، باعث شده بود آوارها تیز و برنده باشند و به دلیل حریق ناشی از انفجار محیط داغ و گرم بود و همین موارد باعث شد آسیب زیادی به سگ‌های زنده‌یاب وارد شود. سگ‌های جست‌وجوی نجات ما در این ۱۸ روز عملکردی بسیار قوی داشت. نزدیک به ۱۸۸ تن از شهدا را پیدا کردیم و حدود ۱۵ نفر را زنده از زیر آوار بیرون آوردیم. درواقع عملکرد آن‌ها فوق‌العاده بود ولی متأسفانه دو قلاهد و بهترین سگ‌های کشور را در این عملیات‌ها از دست دادیم.» او با اشاره به نحوه بازیابی و بهبود سگ‌های

«فرهیختگان» از امکان‌های ساخت دوبارهٔ اماکن آسیب‌دیدهٔ جنگ گزارش می‌دهد

تهران باید قبل از تل‌آویو بازسازی شود

در ادامه این گزارش با عبدالمطهر محمدخانی، سخنگوی شهرداری تهران گفت‌وگو کرده‌ایم. آن‌طور که محمدخانی می‌گوید هنوز نمی‌توان تاریخ مشخصی برای شروع بازسازی خانه‌های تخریب‌شده اعلام کرد و فعلاً در مرحله کارهای اداری قرار دارد. به نظر می‌رسد آنچه که مهم و حیاتی است این است که خانه‌های تخریب‌شده زودتر به سرانجام برسد و تهران باید زودتر از تل‌آویو بازسازی شود.

– شهرداری از لحظهٔ اول پای کار مردم بود

عبدالمطهر محمدخانی با توضیح اقدامات شهرداری در بازه جنگ ۱۲ روزه و پس از آن گفت: «اقدامی که شهرداری تهران به‌صورت داوطلبانه پذیرفت و پیشنهادی بود که شهردار تهران در جلسه هیئت دولت مطرح کردند و با حمایت آقای رئیس‌جمهور مورد تصویب قرار گرفت. شهرداری از بدو وقوع حادثه در زمان جنگ، همراه خانواده‌ها و آسیب‌دیدگان بود و کاری که شهرداری تهران انجام داد در واقع کمک به آسیب‌دیدگان بود. در مرحله اول، کار به این معنی بود که آتش‌نشانان حریق را اطفا کرده و عملیات آواربرداری اولیه را انجام می‌دادند. منظور از آواربرداری اولیه آواربرداری تا نقطه‌ای بود که کارشناسان آتش‌نشانی تأیید کنند که همه ساکنان آن خانواده وضعیتشان مشخص شده است؛ یعنی افرادی که سالم بودند، زخمی‌ها و همچنین شهدایی که زیر آوار مانده بودند، تکلیف همه مشخص می‌شد و پیکر مطهر شهدا نیز پس از پیداشدن، به معراج بهشت‌زها منتقل می‌شدند. عملیات شهرداری در آن مرحله تمام می‌شد. البته شهرداری در اینجا کار دیگری نیز انجام می‌داد و این بود که توسط سازمان زیباسازی، نشان پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران روی آن ساختمان برافراشته می‌شد.» او در ادامه افزود: «در مرحله بعدی، شهرداری به‌صورت داوطلبانه اقدامی که انجام داد، این بود که اسکان اضطراری و اسکان موقت این عزیزان را به عهده گرفت. در ابتدا از دو هتل خود شهرداری تهران شروع شد؛ این روند

ادامه پیدا کرد و در حال حاضر در ۱۰ هتل، این عزیزان اسکان دارند. این وضعیت اسکان افراد آسیب‌دیده است.»

– نیاز ۸۲۰۰ واحد ساختمانی به کمک‌رسانی یا نوسازی

محمدخانی با اشاره به شناسایی ساختمان‌های آسیب‌دیده گفت: «در حوزه بازسازی بعد از اینکه شهرداری این موضوع را داوطلبانه پذیرفت و مورد تأیید دولت هم قرار گرفت، شهرداری اقدام به شناسایی خانواده‌ها و منازل کرد. ۸۲۰۰ واحد ساختمانی مسکونی شناسایی شد که نیاز به سطوح مختلف کمک‌رسانی، بازسازی و نوسازی داشتند. از این میزان، ۴۷۰۰ واحد صرفاً بحث تعویض شیشه‌ها یا پنجره‌ها پسود که این کار بلافاصله پس از پایان جنگ شروع شده است و امیدواریم ظرف دو هفته آینده به پایان برسد. یعنی شیشه‌ها و پنجره‌های ۴۷۰۰ واحد مسکونی کاملاً تعویض خواهد شد.»

– لزوم تعمیر بیش از ۲۶۰۰ واحد مسکونی

او در ادامه افزود: «حدود بیش از ۲۶۰۰ واحد مسکونی مشکلشان در حد خرابی دیوار، ترک‌های جدی و موارد مشابه بود که نیاز به تعمیر داشت. بخش دوم کار، تعمیرات است که عملیاتشان در بیشتر مناطق شروع شده و کار در حال پیشرفت است و بازه زمانی مشخصی برای انجام کارشان دارند. عزیزانی که در این زمینه مشکل دارند و هنوز همکاران شهرداری سراغشان نرفته‌اند یا تصور می‌کنند جزء این محاسبات و ارزیابی نیستند، می‌توانند با شماره تلفن ۱۳۷ با کد ۳ تماس بگیرند و به شهرداری منطقه مراجعه کنند.»

– نزدیک به ۵۰۰ واحد غیر قابل سکونت

عبدالمطهر محمدخانی در خصوص وضعیت ساختمان‌های آسیب‌دیده

در بازه جنگ ۱۲ روزه بیان کرد: «مجموع همه واحدهای آسیب‌دیده با هم، ۸۲۰۰ واحد می‌شود. حدود ۵۰۰ واحد مسکونی داریم که نیاز به مقاوم‌سازی دارد؛ به این معنی که در وضعیت عادی چندان قابل سکونت نیست و ساختار مقاومی ندارد و نیاز به اقدامات اساسی برای مقاوم‌سازی دارد تا در حوادث بعدی مستحکم باشد. ۵۰۰ واحد این‌طور هستند. حدود ۴۰۰ واحد مسکونی نیز نیاز به تخریب و نوسازی دارد؛ یعنی کاملاً باید آن ساختمان که این واحدها در آن قرار دارند، تخریب و گودبرداری شود و یک ساختمان جدید در آنجا ساخته شود که البته این روند یک تا دو سال طول می‌کشد.»

پس در مجموع این چهار دسته وجود دارد:

۱. تعویض شیشه و پنجره: ۴۷۰۰ واحد

۲. تعمیرات جزئی (دیوار و ترک‌ها): بیش از ۲۶۰۰ واحد

۳. مقاوم‌سازی: حدود ۵۰۰ واحد

۴. تخریب و نوسازی: حدود ۴۰۰ واحد

عزیزانی که مسئله اسکان موقتشان هم مطرح بود، در این ۱۰ هتل در حال حاضر کارشان انجام می‌شود. شهرداری ظرفیتی را هم برای اسکان دائمی این عزیزان در نظر گرفته است. تا زمانی که منزل مسکونی‌شان آماده سکونت شود، یک کمک‌هزینه برای اجاره مسکن و همچنین کمک‌هزینه خرید کالاهای اساسی منزل پرداخت خواهد شد.»

– بازسازی خانه‌های آسیب‌دیده به‌صورت رایگان

عبدالمطهر محمدخانی با اشاره به نحوه ساخت و یا بازسازی ساختمان‌های حادثه‌دیده گفت: «شهرداری ساختمان‌های جدید را از طریق پیمانکاران می‌سازد. فرمول ساخت ساختمان‌ها این‌گونه است که هزینه‌های ساخت از محل افزایش تراکم همان ساختمان‌ها تأمین می‌شود. اگر افراد تمایل داشته باشند خودشان بسازند یا با هزینه‌های بالاتر و ویژگی‌های خاص‌تری منزل را بازسازی کنند، طبیعتاً باید هزینه‌ها را اضافه کنند. اما محاسبه‌ای که شـده، با افزایش تراکم ساخت ۴۰ درصدی در این ساختمان‌ها، هزینه ساخت آن‌ها تأمین می‌شود. به زبان ساده، شهرداری می‌گوید فرض کنید خانه‌ای ۱۰ طبقه بود، ۴۰ درصد به آن تراکم می‌دهیم و ساختمان ۱۴ طبقه می‌شود. اگر این ساختمان قبلاً مجوز ۱۴ طبقه داشته، ۴ طبقه اضافه ساخته شده و سودی که آن پیمانکار از محل ساخت آن ساختمان به دست می‌آورد، هزینه ساخت را پوشش می‌دهد. یعنی پیمانکاری می‌آید آنجا یک ساختمان ۱۴ طبقه می‌سازد، ۱۰ طبقه را به خانواده‌ها تقدیم می‌کند و هزینه ساخت ساختمان را با فروش ۴ طبقه خودش به دست می‌آورد.»

او در ادامه اضافه کرد: «دولت این افزایش تراکم ۴۰ درصدی را مصوب کرده است و این بازسازی‌ها آغاز خواهد شد. برای بازسازی‌های اساسی ساختمان‌ها، مراحل اداری و احتمالاً نقشه‌برداری باید انجام شود. فعلاً در مرحله شناسایی و توافق با خانواده‌ها هستند. اولویت فعلی ما در عملیات اجرایی‌مان تکمیل تعویض شیشه‌ها و پنجره‌ها (۴۷۰۰ واحد) و سپس تعمیرات جزئی (بیش از ۲۵۰۰ واحد) است. همچنین برای ساختمان‌هایی که تخریب کامل شده‌اند، اولویت این است که این خانواده‌ها را در یک خانه اجاره‌ای اسکان دهیم و سپس به آن‌ها کمک کنیم تا کالاهای ضروری مانند یخچال را خریداری کنند. همچنین اقلام سالم باقی‌مانده در ساختمان‌هایشان به محل جدید منتقل می‌شود یا در صورت نیاز، شهرداری وسایل را در مناطق امن نگهداری می‌کند. پس اولویت فعلی ما ساماندهی خود این خانواده‌ها است و سپس به سراغ موضوع ساخت خواهیم رفت.»

زنده‌یاب در ایران و نقش آنان در مأموریت‌های بین‌المللی گفت: «اکنون تعدادی سگ در حال آموزشند که سرفضل‌های آموزشی تخصصی شامل فرمان‌پذیری، عملیات جست‌وجو در محیط‌های مختلف، تاریکی شب و شرایط جغرافیایی متفاوت افرایمی گیرند. مأموریت اصلی این سگ‌ها پیداکردن انسان‌ها در حوادثی مانند زلزله یا انفجار است و آموزش آن‌ها برای حوزه‌های دیگر مانند مواد مخدر کاملاً متفاوت است. این سگ‌ها به‌طور مداوم در طول هفته و در ایام مختلف، تمرین دارند و تمریناتشان تا بعدازظهر ادامه دارد، همچنین یک کلینیک تخصصی دامپزشکی برای حمایت از این سگ‌ها داریم که مکمل سگ‌های زنده‌یاب ما هستند. این سگ‌ها اقدامات زیادی در حوادث کشور و حتی در عملیات‌های بین‌المللی مانند زلزله ترکیه، زلزله سوریه و افغانستان انجام دادند که بسیار عالی و قابل تحسین است.» او در پایان گفت: «مرکز سگ‌های زنده‌یاب ما جزو برترین مراکز است که هم از نظر تعداد و هم از نظر کیفیت خدمات، در بالاترین سطح قرار دارد. این سگ‌ها از شش ماهگی توسط دامپزشکان تخصصی، هم از نظر رفتاری و هم از نظر ژنتیکی، مورد پایش قرار می‌گیرند. مدت دوسال مورد آموزش‌های تخصصی قرار می‌گیرند و مربیان ما، پس از زلزله بهم، زیر نظر صلیب سرخ آلمانی‌ها آموزش دیدند و این مربیان جزو بهترین مربیان کشورند که این خدمات را ارائه می‌دهند. اکنون در تمامی مراکز استان‌های کشور، واحدهای سگ‌های تجسس فعالیتند. سگ‌ها شامل ژرمن‌شپرد، مالیتوس و چند نژاد دیگرند که مورد تأیید متخصصان هستند.»

– قابل تحسین بودن وضعیتمان در دنیا

کبادی با اشاره به درس‌آموخته‌های جنگ و هدف ستاد جمعیت هلال‌احمر بیان کرد: «جمعیت هلال‌احمر به‌طور مداوم در حال تعلیم و آموزش سگ‌های زنده‌یاب و به‌روزرسانی ناوگان خود است. چرخه عملیاتی به‌گونه‌ای طراحی شده که با نزدیک‌شدن سن بازنشستگی یک سگ، آموزش سگ‌های جدید برای جایگزینی آغاز می‌شود. رئیس جمعیت هلال‌احمر دستور توسعه و به‌روزرسانی مربیان و سیستم‌های آموزشی و سخت‌افزاری را با توجه به درس‌آموخته‌های جنگ صادر کرده است. کلینیک تخصصی دامپزشکی سازمان امداد و نجات نیز فعال است و قرار است با کیفیت بالاتر و به‌روزرسانی آماده‌انجام به‌کار شود. همچنین یک خودروی مخصوص به‌عنوان اتاق عمل سیار و دامپزشکی سیار برای عملیات‌ها تجهیز راه‌اندازی شده است.» وی با اشاره به وضعیت سگ‌های